

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Fjalitë përcaktore dhe përemrat lidhorë - Relativsätze und Relativpronomen

Kategorija na lekcijata: Mësimet të gjuhës gjermane

Do të mësoni si ndërtohen fjalitë përcaktore gjermane, si zgjidhet përmri lidhor der, die ose das sipas gjinisë dhe rasës, dhe pse folja shkon në fund.

Fjalitë përcaktore dhe përemrat lidhorë - Relativsätze und Relativpronomen

Përmbledhje e mësimit

Fjalja përcaktore jep një informacion shtesë për një emër të fjalisë kryesore. Ajo hapet me një **përemër lidhor** dhe, si çdo fjali e varur, e ka **foljen në fund**. Rregulli kyç: gjinia dhe numri i përmrit vijnë nga *emri që përcaktohet*, kurse rasa nga *roli i tij brenda fjalisë përcaktore*.

Çfarë do të mësoni?

- Tabelën e plotë të përmrave lidhorë.
- Rregullin e dyfishtë të zgjedhjes.
- Përmrin lidhor pas parafjalës.
- Format e gjinorës *dessen* dhe *deren*.

Tabela e përmrave lidhorë

Rasa	Mashkullore	Femërore	Asnjansë	Shumës
Nominativ	der	die	das	die
Akkusativ	den	die	das	die
Dativ	dem	der	dem	denen
Genitiv	dessen	deren	dessen	deren

Format janë të njëjta me njëjën e shquar, përveç **denen** (dhanore shumës) dhe formave të gjinorës **dessen / deren**.

Rregulli i dyfishtë

- Gjinia dhe numri** ← nga emri që përcaktohet.
- Rasa** ← nga funksioni brenda fjalisë përcaktore.

Shembull	Emri	Roli në fjalinë e varur	Përemri
Der Mann, der dort steht, ...	der Mann (m.)	kryefjalë	der
Der Mann, den ich sehe, ...	der Mann (m.)	kundrinor i drejtë	den
Der Mann, dem ich helfe, ...	der Mann (m.)	kundrinor i zhdrejtë	dem
Die Frau, die ich kenne, ...	die Frau (f.)	kundrinor i drejtë	die
Das Kind, dem ich helfe, ...	das Kind (n.)	kundrinor i zhdrejtë	dem

Me parafjalë

Parafjala qëndron **para** përemrit lidhor dhe përcakton rasën:

- Das Haus, **in dem** ich wohne, ist alt. — Shtëpia në të cilën banoj është e vjetër.
- Der Freund, **mit dem** ich spreche, kommt aus Wien. — Shoku me të cilin flas vjen nga Vjena.
- Die Stadt, **in die** wir fahren, ist schön. — Qyteti për ku po shkojmë është i bukur.

Gjinorja: dessen dhe deren

Gjermanisht: Der Mann, dessen Auto hier steht, ist mein Nachbar.

Shqip: Burri, makina e të cilit është këtu, është fqinji im.

Gjermanisht: Die Frau, deren Sohn hier arbeitet, ist Ärztin.

Shqip: Gruaja, djali i së cilës punon këtu, është mjeke.

Pas dessen dhe deren emri vjen **pa nyjë**.

Presja dhe vendi

- Fjala përcaktore ndahet gjithmonë me **presje**.
- Ajo qëndron sa më pranë emrit që përcakton.
- Folja e zgjedhurar shkon **në fund**.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Der Mann, der ich sehe	den ich sehe	roli është kundrinor
..., die ich helfe	der ich helfe	<i>helfen</i> kërkon dhanore
Der Mann, der dort steht ist mein Vater.	presje edhe pas fjalisë së varur	fjala e varur veçohet nga të dyja anët
..., in dem ich wohne ist alt pa presje	..., in dem ich wohne, ist alt.	rregull pikësimi
dessen das Auto	dessen Auto	pa nyjë pas dessen

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja përdor **që** për pothuajse çdo rast dhe *i cili / e cila* kur duhet saktësi. Gjermanishtja nuk ka një formë universale si *që*: përemri duhet zgjedhur sipas gjinisë dhe rasës çdo herë. Prandaj përkthimi i drejtpërdrejtë i *që* nuk funksionon.

Përmbledhje e shkurtër

- Gjinia dhe numri nga emri; rasa nga roli.
- Format si *nyja* e shquar, plus *denen, dessen, deren*.
- Parafjala *vjen* para përemrit.
- Folja në fund, presje të dyja anët.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Bashkoni dy fjali të thjeshta në një me përemër lidhor.
2. Pyetni gjithmonë dy pyetje: ç'gjini ka emri dhe ç'rol luan në fjalinë e varur.
3. Përshkruani persona që njihni me nga një fjali përcaktore.

ENGLISH FOR LIFE